

DUURZAAM OP GROTE SCHAAL

Hoe kun je een zorgorganisatie van 1100 medewerkers in 50 verschillende panden verduurzamen? Door medewerkers op locaties verantwoordelijk te maken voor de uitvoering.

Tekst **Harmen Weijer**

De uitrol van energiebesparende maatregelen is gestart bij de Roggeveen, een groot laagdrempelig opvangcentrum voor vrouwen, kinderen en gezinnen in nood.

HVO-Querido is een grote zorgorganisatie die opvang, woonbegeleiding en dagbestedingsactiviteiten biedt aan zo'n 3.300 mensen op 50 verschillende locaties in heel Amsterdam. Daarnaast heeft de organisatie 500 woningen in gebruik, waar cliënten de volgende stap zetten om terug te komen in de maatschappij. Juist dat grote aantal panden en woningen maakt het niet eenvoudig om structureel aan de slag te gaan met energiebesparing en verduurzaming in de gehele organisatie. Terwijl juist hier grote mogelijkheden liggen om te besparen op exploitatiekosten.

Verbeteringen noodzakelijk

Bij HVO-Querido werd men vijf jaar geleden op het spoor van verduurzaming gezet door Milieudienst Amsterdam, vertelt projectmanager duurzaamheid Paul Toes, die tevens acht jaar lang facility manager van HVO-Querido is geweest. "De Milieudienst had al onze gebouwen bezocht en gaf aan dat daar op energetisch gebied de nodige verbeteringen gedaan konden worden. Voor drie grote panden zijn we gestart met het aanbrengen van energiebesparende maatregelen, zoals led-verlichting en klokthermostaatkranen. In 2014 hebben we in 14 andere gebouwen maatregelen getroffen." Ook zette HVO-Querido op het gebied van waterbesparing flinke stappen door op alle locaties waterbesparende douchekoppen te installeren. Dat lijken kleine stappen, maar met flinke gevolgen. "Alleen al met deze maatregel is het waterverbruik gedaald van 12 liter per minuut naar 8,5 liter per minuut."

Daarnaast is HVO-Querido aan de slag gegaan met duurzame mobiliteit. Toes: "Allereerst doen we dat door van onze medewerkers te vragen zo veel mogelijk met de fiets of het openbaar vervoer naar een van onze 50 locaties te gaan. Voor bijvoorbeeld huismeeesters die vervoer nodig hebben tussen de verschillende locaties hebben we elektrische voertuigen aangeschaft." Verder worden bij HVO-Querido biologisch afbreekbare schoonmaakmiddelen gebruikt.

Verduurzaming op locatie

Afvalscheiding en voedselverspilling staat inmiddels ook hoog op de agenda van HVO-Querido. "Dat vraagt op locatie veel aandacht van onze medewerkers. Om dat in goede banen te leiden hebben we voor de 20 grote locaties speciale medewerkers aangewezen, die er op letten dat deze acties ook daadwerkelijk worden uitgevoerd." Deze zogeheten 'aan-

'VOOR DE HUISMEESTERS HEBBEN WE ELEKTRISCHE AUTO'S AANGESCHAFT'

dachtsfunctionarissen duurzaamheid' vormen uiteindelijk de sleutel tot het succes van verduurzaming bij HVO-Querido. Toes: "Bij ons werken relatief jonge mensen uit Amsterdam, waar duurzaamheid hoog in het vaandel staat. Zij moeten ook wel iets hebben met duurzaamheid, want het komt boven op hun normale werk. Deze contactpersonen komen ieder kwartaal samen om tips en trucs uit te wisselen. Ze worden daarin begeleid door Stefan Valk van adviesbureau RoyalHaskoning/DHV. Niet alleen komen ze regelmatig samen, maar als het nodig is kunnen ze hem dagelijks bereiken voor vragen en tips."

Deze activiteiten leverden de zorgorganisatie in 2014 het predikaat brons van de Milieuthermometer Zorg op. De Milieuthermometer is een certificeerbaar milieumanagementsysteem, ontwikkeld door het SMK samen met het Milieuplatform Zorgsector, de branchevereniging van intramurale zorginstellingen voor een duurzame bedrijfsvoering.

Monitoring

Voor HVO-Querido was dat predikaat geen reden om achterover te leunen, want de zorgorganisatie wil graag zilver halen. Toes: "We

+++

GREEN DEAL IN DE ZORG

Eind vorig jaar hebben 54 partijen - waaronder minister Edith Schippers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - hun handtekening gezet onder de Green Deal Nederland op weg naar Duurzame Zorg. Milieu Platform Zorgsector is de initiator van deze Green Deal, waaraan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bij de totstandkoming ervan ondersteuning heeft verleend. De ambitie van de ondertekenaars van de Green Deal is dat eind 2018 80% van de ziekenhuizen en 50% van de andere zorgaanbieders een begin hebben gemaakt met systematische verduurzaming van hun bedrijfsvoering. Daarnaast spreken zij af om de bereikte resultaten inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld door toe te werken naar een betrouwbaar integraal duurzaamheidskeurmerk. De ondertekenaars gaan onderling kennis en ervaring delen en een duurzame bedrijfsvoering hoger op de agenda zetten. www.greendeals.nl/green-deal-nederland-op-weg-naar-duurzame-zorg.

Projectmanager duurzaamheid Paul Toes.

hebben extra maatregelen van circa 400.000 euro genomen om energiekosten te verlagen. Daarbij is monitoring van energieverbruik heel belangrijk. Daarom zijn we ook de afgelopen jaren druk bezig geweest met het laten plaatsen van slimme meters door netbeheerder Liander op al onze locaties. Hoewel in de komende jaren heel Nederland fasegewijs slimme meters krijgt, hebben wij geïnvesteerd om ze eerder te krijgen. Daardoor hebben we goed inzicht in het energieverbruik van al onze locaties, zodat we actie kunnen ondernemen als er ergens teveel gas of stroom wordt verbruikt." Nog zo'n ingrijpend onderdeel is het inkoopbeleid, vertelt Toes. "Dat betekent dat onze inkoop moet voldoen aan de zogeheten PI-ANOO-richtlijnen voor duurzaam inkopen. Concreet houdt dat in dat we voor circa 20 productgroepen duurzame eisen stellen aan onze leveranciers, denk aan energieleveranciers, catering, afvalinzamelaar, auto- en schoonmaakbedrijven. Dat wordt ook gemonitord en dit jaar voor het eerst in een milieuparagraaf in ons jaarverslag vermeld." Andere benodigde maatregelen voor zilver zijn minstens 10 procent duurzame energie-inkoop en hergebruik van meubilair. "En niet te vergeten: ieder jaar worden de eisen om brons of zilver te be-

houden aangescherpt", geeft Toes de opgave weer voor deelnemende zorginstellingen.

Kostenverlaging

Om deze duurzame stappen kracht bij te zetten heeft HVO-Querido – samen met 54 andere partijen – vorig jaar de Green Deal 'Nederland op weg naar Duurzame Zorg' ondertekend (zie ook kader). "Dat doet onze directie niet voor niets. Wij zijn voor een groot deel afhankelijk van subsidies van de gemeente Amsterdam. We moeten rekening houden met een mogelijke korting op de subsidie. Dus is het verstandig te kijken naar de verlaging van bijvoorbeeld energiekosten." En met een jaarrekening van 1 miljoen euro aan energiekosten is daar nog flink te besparen, weet Toes. "Allereerst zijn we druk in gesprek met de acht woningcorporaties en vastgoedorganisatie, waarvan wij onze 500 woningen huren, om deze woningen energietisch te verbeteren. Het gaat om in ieder geval de woningen met een energielabel E en F. Dat zullen we zoveel mogelijk gezamenlijk oppakken omdat wij ook beseffen dat woningcorporaties uit zwaar weer komen." Bovendien heeft HVO scans laten uitvoeren voor het optimaliseren van de stookinstallatie, zodat ook daar energie- en kostenbesparingen te behalen zijn.+